

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

УДК 343.541(075.8)

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2022.3.11>

Д. М. Тичина

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9430-6101>

СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті спеціально-кримінологічне запобіганням домашньому насильству визначено як комплексну діяльність державних, зокрема правоохоронних, органів, установ та спеціальних закладів, за участю широкого кола громадських організацій та формувань спрямовану на зменшення рівня кримінальних правопорушень у сімейно-побутовій сфері, виявлення, усунення або нейтралізацію детермінантів, які формують протиправну спрямованість (поєднану із застосуванням чи погрозою застосування фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства) кривдників, їх відвернення, а також на етапі припинення розпочатої протиправної діяльності, що здійснюється за допомогою кримінологічних засобів. Продемонстровано мету застосування спеціально-кримінологічних заходів запобігання домашньому насильству, а також відповідно до поставленої мети виокремлено завдання їх реалізації.

Аргументовано, що кримінологічна безпека у сімейно-побутовій сфері має стати одним із провідних напрямів кримінологічної політики, що спрямована на своєчасне виявлення кримінологічних загроз, їх нейтралізацію і відображення, провідну роль у реалізації якої відіграє Національна поліція України. У зв'язку з чим, запропоновано вжити заходів щодо вдосконалення професійної підготовки працівників поліції у напрямку профілактики домашнього насильства.

У нормативно-правовому аспекті було констатовано, що Кримінальний процесуальний кодекс України у роботі органів досудового розслідування Національної поліції, так і не став надійним і належним інструментом запобігання домашньому насильству. З огляду на це наголошено на необхідності віднесення причин й умов, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень, до обставин, які підлягають доказуванню (ст. 91 Кримінального процесуального кодексу України). Відповідне доповнення цієї статті, сприятиме подальшій активізації запобіжної діяльності й одночасно – зміцненню законності та правопорядку в державі.

Запропоновано проєкт Комплексного цільового плану заходів щодо запобігання домашньому насильству в Україні на період до 2030 р., метою якого є забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері охорони сім'ї, відновлення порушених прав і захист законних інтересів членів сімей – жертв насильства, розроблення та здійснення комплексу заходів, спрямованих на усунення причин і умов учинення кримінальних правопорушень, а також налагодження дієвої співпраці правоохоронних органів та центральних і місцевих органів виконавчої влади в означеній сфері. Наголошено, що результативність такого нормативно-правового акту може бути досягнута лише у симбіозі із запропонованою Концепцією запобігання домашньому насильству.

Ключові слова: домашнє насильство, сім'я, права людини, кримінологія, кримінологічна безпека, запобігання, правоохоронні органи, поліція.

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання, на відміну від загальносоціальних, не пов'язані з радикальною зміною існуючих суспільних відносин, зняттям або подоланням соціально-економічних проблем, що впливають на злочинність, формуванням у громадян переконань, поглядів і морально-етичних якостей, які роблять антигромадські вияви неможливими. Завданням спеціальних заходів є усунення дії конкретних криміногенних факторів, створення обставин, що перешкоджають здійсненню кримінальних правопорушень.

І хоча, усі кримінологічні заходи запобігання тісно пов'язані та становлять єдину систему запобіжного впливу на домашнє насильство, водночас різняться за суб'єктами, обсягом та завданнями. Тому, торкаючись теоретичного аспекту визначення спеціально-кримінологічного запобігання як особливого виду діяльності щодо запобігання домашньому насильству, слід нагадати про існуючі в кримінологічній літературі позиції та погляди вчених на цю проблему. Зокрема, В. І. Шакун під спеціально-кримінологічним запобіганням розуміє складову загальносоціального попередження, а його особливості визначаються специфічним об'єктом впливу – злочинністю. Його характеристики такі: а) проведення заходів, що спрямовані саме на попередження злочинності, її окремих видів і конкретних кримінальних правопорушень, їх причин і умов. Вони мають, у буквальному сенсі, спеціальний характер, прив'язані безпосередньо до боротьби зі злочинністю; б) арсенал засобів спеціальної профілактики характеризується, відповідно, взаємодією управлінських, виховних та правових заходів, розрахованих саме на вплив на злочинність, її окремі види або недопущення конкретних кримінальних правопорушень; в) суб'єктами спеціального попередження кримінальних правопорушень є організаційні структури, для яких боротьба зі злочинністю становить одну з основних функцій [1, с. 186–187].

Далі, В. І. Тимошенко зазначає, спеціальне, цілеспрямоване попередження злочинності має свій об'єкт безпосереднього впливу. У першу чергу, йдеться про так звані соціальні патології, тобто процеси і явища, в яких реалізуються форми поведінки певних груп населення, що слугують живильним ґрунтом, «фоном» злочинності [1, с. 188]. У цьому аспекті, В. В. Черней констатує, що сукупність заходів, спрямованих на усунення причин вчинення кримінальних правопорушень (превенція), здійснюється в межах

адміністративної діяльності поліції – підзаконної, цілеспрямованої виконавчо-розпорядчої діяльності уповноважених суб'єктів з організації та здійснення попередження й припинення адміністративних і кримінальних правопорушень [2, с. 365].

Водночас В. В. Голина підкреслює, що спеціально-кримінологічне запобігання не простий і не випадковий набір певних заходів, а комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реально здійснюваних заходів, спрямованих саме на недопущення потенційних злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Така діяльність спрямовується не тільки на недопущення конкретних її проявів з боку певних осіб, а й на ті негативні явища й процеси в суспільстві, які створюють, так би мовити, певний рівень і структуру криміногенного потенціалу, що виявляється в частоті й тяжкості вчинених злочинів. Зважаючи на викладене, можна зробити висновок, що завданням спеціально-кримінологічного запобігання злочинності є як запобігання виникненню детермінуючих злочинні прояви негативних явищ і процесів, їх обмеження і усунення, так і оперативне реагування на формування і розвиток злочинної поведінки. У зв'язку з цим спеціально-кримінологічне запобігання здійснюється за трьома головними напрямками, за якими розробляють і реалізують заходи: профілактики, відвернення, припинення злочинів [3, с. 21–22].

На думку О. М. Джужі, спеціально-кримінологічне запобігання полягає у: цілеспрямованому здійсненні цього виду запобіжної діяльності як функції; зв'язку з елементами кримінологічної системи; неухильному виконанні команд управляючого механізму системи; виборі лінії поведінки відповідно до стану об'єкта запобіжного впливу [4, с. 63].

На нашу думку, такі погляди на проблему визначення сутності спеціально-кримінологічного запобігання заслуговують на увагу й мають право на існування. З позиції кримінологічної доктрини, під спеціально-кримінологічним запобіганням домашньому насильству пропонуємо розуміти *комплексну діяльність державних, зокрема правоохоронних, органів, установ та спеціальних закладів, за участю широкого кола громадських організацій та формувань спрямовану на зменшення рівня кримінальних правопорушень у сімейно-побутовій сфері, виявлення, усунення або нейтралізацію детермінантів, які формують протиправну спрямованість (поєднану із застосуванням чи*

погрозою застосування фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства) кривдників, їх відвернення, а також недопущення протиправних дій або їх реалізації за допомогою кримінологічних засобів впливу на різних стадіях кримінальної поведінки.

Домашнє насильство – одне із розповсюджених щоденних правопорушень, реагування на яке вимагає небайдужості та професіоналізму уповноважених суб'єктів. Особливістю національної державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є комплексний підхід, який полягає в тому, щоб внаслідок спільних зусиль уповноважених суб'єктів постраждали від насильства особи були захищені та здатні робити власний вибір щодо подальшого життя без насильства, а кривдники були притягнені до передбаченої законодавством відповідальності та працювали над зміною насильницької моделі поведінки. Для цього важливо забезпечити належний рівень підготовки фахівців, діяльність яких пов'язана із запобіганням та протидією домашньому насильству [5, с. 7].

Підготовці фахівців суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству приділяється особлива увага як в національному законодавстві, так і в Стамбульській конвенції, ратифікованій Україною в умовах війни [6]. Підготовка фахівців є важливим інструментом зміни не лише інституційної практики, а й соціальної та культурної поведінки, формування нульової толерантності до насильства в цілому. Формування в суспільстві нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки належить до одного із завдань у сфері запобігання домашньому насильству. Важливо, щоб нетерпиме ставлення до домашнього насильства було сформоване перш за все у представників суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству. Оскільки, як може особа здійснювати належне реагування на випадки насильства в інших роліях, якщо в її власній сім'ї насильство є звичним явищем або ж «ефективним методом виховання». Тому під час підготовки фахівців важливо спрямовувати зусилля не лише на опанування ними правових норм, а й формування у них відповідних цінностей. Підготовка фахівців з питань запобігання та протидії домашньому насильству має бути заснована на міждисциплінарному підході, і спрямована на формування як професійних знань, вмінь та навиків («hard skills»), так і соціальних («soft skills») [5, с. 7].

Працівники Національної поліції України відповідно до покладених на них завдань, керуючись пп. 1-2, 18, 26 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» здійснюють превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; виявляють причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживають у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; вживають заходи для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі; здійснюють оперативно-розшукову діяльність відповідно до законодавства. Виконання інших (додаткових) повноважень може бути покладене на Національну поліцію України виключно законами України та міжнародними нормативно-правовими актами згодна на обов'язковість яких надана Верховною радою України [7].

Проведений аналіз законодавства та правозастосовної практики дає можливість констатувати, що окрім розслідування домашнього насильства та пов'язаних із ним кримінальних правопорушень, до основних повноважень підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать: 1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них; 2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству; 3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися; 4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників; 5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи; 6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії; 7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боеприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства; 8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері тощо.

Більшість проблем спеціально-кримінологічного запобігання домашньому насильству

перебувають в економічній, ідеологічній, педагогічній та правовій площині й відповідному взаємозв'язку. Вони орієнтовані також вплинути на криміногенні «фонові» явища, так звані соціальні патології, що є живильним підґрунтям злочинності. При такому підході ми маємо погодитися з академіком В. І. Шакуном, що «відсутність стабільного джерела доходів, а також безробіття, безпритульність неповнолітніх, хворих на алкоголізм і наркоманію створило таку ситуацію, коли держава фактично втрачає контроль над цими негативними процесами, що позначаються на стані суспільно-економічних і правових відносин» [8, с. 9]. А це, у свою чергу, негативно впливає на сам інститут сім'ї, і особливо на поведінку членів родини. Звичайно, не всі носії соціальних патологій стають кривдниками, але це «діючий резерв». Обмеження пияцтва, наркоманії тощо шляхом впливу на ті чи інші групи підвищеної криміногенності, на окремих осіб з цих груп суттєво знижує криміногенний ризик. Тобто, такі запобіжні заходи адресовані конкретним особам і передбачає виконання ними певних обов'язків. У зв'язку з цим питання про правове регулювання запобіжної діяльності набуває все більшої важливості.

Звичайно, правоохоронні органи здійснюючи спеціально-кримінологічну профілактику, повинні повною мірою використовувати превентивні можливості закону, зокрема, забезпечувати невідворотність кримінальної відповідальності та покарання за кримінальні правопорушення; своєчасно й адекватно реагувати на адміністративні правопорушення, що можуть перетворитись у кримінально-карані діяння; активно використовувати адміністративно-правові засоби впливу на криміногенні чинники, а також відповідно до кримінального законодавства вживати заходів щодо запобігання кримінальним правопорушенням [9, с. 167].

На сьогодні, у КПК України [10] відсутня спеціальна норма, яка передбачала б обов'язок органу досудового розслідування виявляти причини й умови вчинення кримінального правопорушення і реагувати на них відповідним поданням (на зразок ст. 23 і ст. 23-1 у КПК України 1960 року). Це пов'язано з позицією Європейського суду з прав людини у справі «Дактарас проти Литви» [11] щодо необхідності суворого дотримання принципу презумпції невинуватості як однієї зі складових вимог справедливого судового розгляду. Однак, на протипагу зазначеній позиції, ми погоджуємось з висновком В. М. Юрчишина [12, с. 157] про необхід-

ність віднесення причин й умов, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень, до обставин, які підлягають доказуванню, тобто доповнення ст. 91 КПК України, якою встановлено предмет доказування у кримінальному провадженні, новим п. 8. Таке доповнення цієї статті, без сумніву, сприятиме подальшій активізації запобіжної діяльності й одночасно – зміцненню законності та правопорядку в державі. Також вбачається необхідним доповнення КПК України новими статтями, а саме: ст. 92-1 «Обставини, що підлягають встановленню при доказуванні причин кримінального правопорушення» та ст. 92-2 «Подання дізнавача, слідчого, прокурора в кримінальному провадженні».

Отже, для досягання мети застосування спеціально-кримінологічних заходів запобігання домашньому насильству необхідним є вирішення таких завдань: 1) зміна підходу «реагування на правопорушення, що вчинене або готується» на «усунення вразливостей, що дозволяють вчинення правопорушення» (управління ризиками безпеки) з відповідною зміною підходу до оцінювання результатів правоохоронної діяльності; 2) постійний моніторинг динаміки домашнього насильства, зокрема шляхом проведення віктимологічних досліджень, а також періодична комплексна оцінка загроз та ризиків, зокрема кримінального характеру, на основі системно-синергетичного підходу та з результатами паспортів безпеки; 3) визначення моделі дотримання балансу необхідного рівня громадської безпеки та соціально-прийняттого рівня злочинності виходячи з принципу домінування життя людини як головної цінності; 4) налаштування на досягнення максимального ефекту безпеки при наявності мінімального ресурсного забезпечення за рахунок спрямування зусиль на управління ризиками безпеки; 5) безперервність процесу реагування на нові загрози та виклики, пошук нових можливостей, ресурсів, генерування нових ідей тощо; 6) зміцнення довіри до органів правопорядку, продовження розвитку України як безпечної європейської держави, в основі якої лежать інтереси її громадян, забезпечення соціально-орієнтованого спрямування діяльності системи органів правопорядку з використанням інструментарію фасилітованого діалогу; 7) розширення формату державно-приватного партнерства у сфері забезпечення громадської безпеки, зокрема шляхом використання потенціалу недержавних безпекових інституцій; 8) підвищення обізнано-

сті громадян щодо діяльності органів кримінальної юстиції та механізмів звернення до вказаних органів за захистом своїх прав, впровадження в усі соціальні практики засад безпеки життєдіяльності як безпечної та комфортної взаємодії з навколишнім середовищем в умовах постійного існування загроз і викликів безпеці, формування безпекової компетентності громадян.

Кримінологічна безпека у сімейно-побутовій сфері має стати одним із провідних напрямів кримінологічної політики, що спрямована на своєчасне виявлення кримінологічних загроз, їх нейтралізацію і відображення, провідну роль у реалізації якої відіграє Національна поліція України. У зв'язку з чим, видається за необхідне вжити заходів щодо вдосконалення професійної підготовки працівників поліції у напрямку профілактики домашнього насильства, зокрема: 1) розроблення нової інструкції про поведінку працівників органів поліції у вирішенні сімейно-побутових конфліктів, у тому числі із врахуванням роботи на прифронтових ділянках території обслуговування та взагалі в умовах військового чи надзвичайного стану, що супроводжується процесами переміщення населення та підвищеною тривожністю й конфліктністю; 2) запровадження спеціальних вимог (як мінімум систематичне підвищення кваліфікації у відповідному напрямі) до слідчих та дізнавачів, які розслідують кримінальні правопорушення цієї спрямованості; 3) організування (на конкурсній основі) стажувань по обміну досвідом у правоохоронних органах зарубіжних країн, що мають позитивний досвід у запобіганні та протидії проявам домашнього насильства.

У рамках спеціально-кримінологічних заходів запобіганню варто запропонувати комплексний цільовий план заходів щодо запобіганню домашньому насильству в Україні на період до 2030 р., метою якого є забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері охорони сім'ї, відновлення порушених прав і захист законних інтересів членів сімей – жертв насильства, розроблення та здійснення комплексу заходів, спрямованих на усунення причин і умов учинення кримінальних правопорушень, а також налагодження дієвої співпраці правоохоронних органів та центральних і місцевих органів виконавчої влади в означеній сфері. У структурі відповідного проєкту варто передбачити: 1) *заходи, спрямовані на виявлення джерел (осередків) криміногенного впливу на сім'ю*: а) виявлення неблагополучних сімей; б) встановлення джерел негативного впливу

в сім'ї; в) виявлення випадків сімейних конфліктів; г) виявлення випадків дитячої бездоглядності; д) встановлення серед членів родин дезсоціалізованих осіб; е) виявлення родин, члени яких раніше були засуджені чи притягувалися до адміністративної відповідальності; ж) встановлення сімей із низькими матеріальними доходами; з) виявлення сімей із психологічною несумісністю їхніх членів чи підданих депресії; 2) *заходи, спрямовані на запобігання дитячій бездоглядності*: а) підвищення виховних функцій сімей неповнолітніх правопорушників; б) усунення причин безконтрольної поведінки підлітків; в) відновлення порушеного контакту між батьками і дітьми; г) створення мережі дитячих притулків; 3) *заходи, що забезпечують взяття на профілактичний облік неблагополучних сімей і постійний контроль за станом взаємовідносин у них*: а) збирання інформації про такі сім'ї в єдиний орган у кожному районі; б) направлення інформації про такі сім'ї до компетентних органів; в) аналіз та оцінка інформації про вжиті заходи; 4) *заходи, спрямовані на підтримку сім'ї*: а) стимулювання створення сімей; б) вирішення матеріальних і житлових проблем сім'ї; в) вирішення питань зайнятості сімейних осіб і неповнолітніх; г) вирішення проблем благоустрою та обслуговування житлових масивів; 5) *заходи, спрямовані на розвиток сфери сімейного дозвілля*: а) відродження установ сімейного дозвілля, які колись успішно функціонували; б) створення та розвиток нових, більш досконалих і розгалужених форм організації сімейного дозвілля; 6) *заходи психологічної корекції сімейних відносин*: а) створення служб, що надають допомогу в оздоровленні сімейних відносин; б) усунення психологічної несумісності між членами сім'ї; в) забезпечення механізму своєчасного лікування осіб, що мають відхилення у психіці; 7) *заходи примусового характеру* (повинні застосовуватися відповідно до норм цивільного, сімейного, житлового, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та кримінально-виконавчого законодавства (у тому числі після внесення запропонованих змін та доповнень до законодавства), шляхом застосування норм відповідної галузі права з поступовим посиленням методів впливу до правопорушників адекватно їх поведінці з дотриманням принципів справедливості та гуманізму)); 8) *заходи щодо постійного послаблення кримінологічного впливу на сім'ю і неповнолітніх на регіональному та районному рівнях* (передбачають

розробку рекомендацій із забезпечення захисту і стабілізації сім'ї, надання їй різних видів підтримки).

Результативність такого нормативно-правового акту може бути досягнута лише у симбіозі із загальносоціальними заходами запобігання.

Список використаної літератури:

1. Тимошенко В. І., Шакур В. І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 240 с.
2. Черней В. В. Превентивна діяльність поліції. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 18: Кримінологія. Кримінально-виконавче право / редкол.: В. І. Шакур (гол.), В. І. Тимошенко (заст. гол.) та ін.; Харків: Право, 2019. 544 с.*
3. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. Харків : Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого, 2011. 120 с.
4. Кримінологія : навч. посіб. / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Г. Колб та ін. ; за заг. ред. О. М. Джужі. Київ : Атіка, 2009. 312 с.
5. Запобігання та протидія домашньому насильству: підручник / О.В. Ковальова, А.І. Берендєєва. Одеса: ОДУВС. 2022. 368 с.
6. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція), прийнята 11.05.2011 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU11251.html
7. Про Національну поліцію: Закон від 07.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
8. Шакур В. І. Кримінологічний вектор українських реформ. *Сучасна кримінологія: досягнення, проблеми, перспективи*: матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 50-річчю каф. кримінології та кримінально-виконавчого права (Харків, 9 груд. 2016 р.) / за ред. В. Я. Тація, Б. М. Головкина. Харків: Право, 2016. 236 с.
9. Йосипів А. О. Насильницька злочинність: детермінанти та протидія органами внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2009. 181 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс: Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
11. Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : наук.-метод. посіб. для суддів. 2 вид. Київ, 2015. 208 с.
12. Юрчишин В. М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці : монографія. Чернівці : Родовід, 2013. 307 с.

Tychyna D. M. Special criminology measures for the prevention of domestic violence in the conditions of war

In the article, special criminological prevention of domestic violence is defined as a complex activity of state, in particular law enforcement, bodies, institutions and special institutions, with the participation of a wide range of public organizations and formations aimed at reducing the level of criminal offenses in the family and household sphere, identifying, eliminating or neutralizing determinants, which form the illegal orientation (combined with the use or threat of use of physical, psychological, economic and sexual violence) of offenders, their diversion, as well as at the stage of termination of the started illegal activity, which is carried out with the help of criminological means. The purpose of applying special criminological measures to prevent domestic violence is demonstrated, and in accordance with the set goal, the tasks of their implementation are identified.

It is argued that criminological security in the family and household sphere should become one of the leading directions of criminological policy aimed at timely detection of criminological threats, their neutralization and reflection, the leading role in the implementation of which is played by the National Police of Ukraine. In this regard, it is proposed to take measures to improve the professional training of police officers in the direction of domestic violence prevention.

In the regulatory and legal aspect, it was stated that the Criminal Procedure Code of Ukraine in the work of the pre-trial investigation bodies of the National Police did not become a reliable and appropriate tool for preventing domestic violence. In view of this, it is emphasized the need to attribute the reasons and conditions that contributed to the commission of criminal offenses to the circumstances that are subject to proof (Article 91 of the Criminal Procedure Code of Ukraine). The corresponding addition to this article will contribute to further intensification of preventive activities and at the same time to the strengthening of law and order in the state.

The project of the Comprehensive target plan of measures to prevent domestic violence in Ukraine for the period until 2030 is proposed, the purpose of which is to ensure the effective implementation of state policy in the field of family protection, the restoration of violated rights and the protection of the legitimate interests of family members - victims of violence, development and implementation

a set of measures aimed at eliminating the causes and conditions for committing criminal offenses, as well as establishing effective cooperation between law enforcement agencies and central and local executive authorities in the specified area. It is emphasized that the effectiveness of such a normative legal act can be achieved only in symbiosis with the proposed Concept of prevention of domestic violence.

Key words: *domestic violence, family, human rights, criminology, criminological security, prevention, law enforcement agencies, police.*